

A KÖNYVTÁRI ÁLLOMÁNYVÉDELEM KÉRDÉSEI

az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács előtt

Olyan kérdéssel foglalkozott az OKDT március 3-i ülése, amely minden, többé-kevésbé nagyobb gyűjteménnyel rendelkező könyvtárat közelről érint, a könyvtári állományvédelem legfontosabb és leg-sürgősebb feladataival: a könyvkötéssel, a restaurálás és konzerválás, valamint az állományvédelmi mikrofilmmezés problémáival. Bár az előterjesztés alapjául szolgáló felmérés főként a nagyobb, régi műzeális anyaggal rendelkező tudományos könyvtárak adatszolgáltatására támaszkodott, élő kérdések ezek a közművelődési könyvtárakban is. Szinte minden megyei könyvtárnak, sőt néhány járási, városi könyvtárnak is van olyan anyaga, amely fokozottabb védelemre, megóvásra szorul, hogy pl. csak a múlt századi vidéki napilapokat, az első kiadásokat, vagy egyéb szempontból műzeális értéket képviselő dokumentumokat említsük. E mellett a rendszeres kötetes minden könyvtárban időről időre megújuló feladat.

Az állományvédelmi, raktározási és mikrofilm szakbizottság alapos felmérő munka és megfontolás alapján készítette el helyzetfeltáró jelentését, és foglalta össze javaslatait a könyvtári állományvédelem legfontosabb kérdéseinek megoldására.

A *restaurálás és konzerválás* megoldására a szakbizottság központi műhely és kísérleti laboratórium felállítását javasolta az egyes nagy könyvtárakban már működő műhelyek mellett, főként az e tekintetben ellátatlan könyvtárak szükségleteinek megoldására. A restaurálandó és konzerválásra váró kézirat és könyvanyag mennyisége olyan nagy, hogy — a meglévő műhelyek teljesítményeit is figyelembe véve — a központi műhely csak több évtizedes munkával tudja a rá váró feladatokat megoldani.

A *könyvkötés* ennél sokkal általánosabb, még több könyvtárat érintő probléma. A hátrálék itt is igen nagy, főleg a régi gyűjteményekben. A szakbizottság javaslata szerint ezen a könyvtárak házi kötészeteinek fenntartása és fejlesztése mellett, csak kizárólag könyvtári célokat szolgáló központi könyvkötő műhely segíthet. Az állami és szövetkezeti kötetesek telítve vannak munkával, ezért egyáltalán nem, vagy csak igen hosszú határidőre vállalnak könyvtáraktól munkát. Sok esetben e miatt nem tudják a könyvtárak a kötetésre előirányzott költségvetési összegeiket felhasználni.

A szakbizottság által előterjesztett harmadik probléma az állományvédelmi *mikrofilmmezés*, amelynek elvégzése főként a gyorsan porladó papírból készült és készülő napilapok, különös védelemre szoruló, még korlátozottan sem forgalmazható könyvtári dokumentumok szempontjából elsőrendű feladat. A szakbizottság erre vonatkozólag azt javasolta, hogy a nagy könyvtárak meglévő mikrofilm laboratóriumait kell erőteljesen fejleszteni és ezeket kell megbízni azzal, hogy megfelelő felosztás alapján, saját könyvtáraik anyagán kívül más könyvtárakét is mikrofilmre vegyék. A tanács ebben az esetben is szükségesnek ítélte központi mikrofilm laboratórium létesítését.

A tanácsülés résztvevői élénk vita keretében foglalkoztak a felvetett kérdésekkel. Több felszólaló vont párhuzamot a könyvtári állományvédelem és a műemlékvédelem között. Rámutatott arra, hogy a könyvtárak régi anyagának megőrzése voltaképpen szintén nem más, mint műemlékvédelem.

Második napirendi pontként a mezőgazdasági dolgozók szakkönyvellátásának kérdéseivel foglalkozott a tanács.

N. R á c z A r a n k a

MIVEL FOGLALKOZNAK AZ OKDT SZAKBIZOTTSÁGAI?

Országos Osztályozási Bizottság

Az egyetemes tízedes osztályozási rendszer állandóan fejlődik, vele az osztályozást végző könyvtárosok csak úgy tudnak lépést tartani, ha a változásokról rendszeresen tudomást szereznek.

Az OKDT egyik szakbizottsága, az Orsz. Osztályozási Bizottság a nemzetközi táblázatoktól eltérő jelzetekre — a régebbi gyakorlattól eltérőleg — ma már nem hoz ún. határozatokat, hanem csupán a felmerült problémákat, tehát a táblázatokból

hiányzó vagy a nem megfelelő helyen szereplő fogalmak osztályozására, jelzetelésére vonatkozó, beküldött javaslatokat bírálja felül és alakítja ki belőlük az FID központi osztályozási bizottságához felterjeszhető javaslatot. Az elmúlt néhány év során az ETO fejlesztéseit tartalmazó FID-kiadványban (P-notes) jónéhányszor fogadtak el és tettek közzé az OOB-től beérkezett magyar javaslatokat, pl. a mezőgazdasági szakosztály különböző talajművelési kérdésekben tett javaslatait.